

26 квітня – день Чорнобильської трагедії

Серед усіх трагедій, що пережило людство, Чорнобильська катастрофа не має аналогів за масштабами рукотворного забруднення екологічної сфери, негативного впливу на здоров'я, психіку людей, їх соціальні, економічні та побутові умови життя.

У ніч з 25 на 26 квітня 1986 року в ході проведення на 4-му реакторі ЧАЕС експериментів, пов'язаних з режимами роботи турбогенератора, виникла широкомасштабна з глобальними довготривалими наслідками аварія. О 1 год 23 хв 40 сек 26 квітня перший, а слідом за ним другий вибух зруйнували реактор, у якому знаходилось 200 т урану. Ланцюгова реакція ділення, яка виникла відразу ж після вибуху, зупинилась. Почався процес плавлення тепловиділяючих збірок і всіх елементів активної зони. Утворився багатокомпозиційний розплав металу. Таким чином, утворилась вкрай небезпечна ситуація, коли горіння графіту і виникнення під реактором потужної теплової колони породили небачений в історії людства штучний радіаційний вулкан фантастичної сили. Потужні вітряні потоки, що створилися саме в цей час у Чорнобильському районі, підхопили радіаційний циклон, який смертельним вихром пронісся над Україною, Білоруссю, Литвою, Латвією, Польщею, Швецією, Норвегією, а далі він поніс ядерні хмари в Німеччину, Нідерланди та Бельгію. Близько 200 радіоактивних ізотопів елементів переміщувались на відстані у тисячі кілометрів від ЧАЕС і спостерігались в усіх країнах північної півкулі, на акваторіях Тихого, Атлантичного та Північного Льодовитого океанів.

Радіонукліди проникали в землю, воду, рослини, вражали людей та все живе. Аварія призвела до забруднення більше 145 тисяч кв. км території України, Республіки Білорусь та Російської Федерації. Внаслідок Чорнобильської катастрофи постраждало біля 5 мільйонів людей, забруднено радіоактивними нуклідами близько 5 тисяч населених пунктів Республіки Білорусь, України та Російської Федерації. З них на Україні – 2218 селищ та міст з населенням приблизно 2,4 млн. людей. Чорнобильська катастрофа призвела до безпрецедентного опромінення населення зазначених держав.

Радіоактивного забруднення зазнали величезні території. Значного забруднення зазнали водні джерела, особливо річки, що протікають неподалік від

ЧАЕС і Київське водосховище, а також водозбірні площі басейнів рік Дніпро і Прип'ять. Сліди радіоактивності відразу після аварії були виявлені в усіх водосховищах Дніпровського каскаду, водою яких користуються понад 30 мільйонів жителів в Україні. Всього в Україні забруднено територію площею понад 50 тис. кв. км у 74 районах 12 областей (Київська, Житомирська, Чернігівська, Рівненська, Вінницька, Черкаська, Хмельницька, Івано-Франківська, Волинська, Чернівецька, Сумська, Тернопільська). У цілому в Україні потерпілих від Чорнобильської катастрофи налічується понад 3,2 мільйона чоловік, серед них – близько 1 мільйона дітей. Після Чорнобильської катастрофи Україну оголошено зоною екологічного лиха. Чорнобильська трагедія заподіяла багато лиха Україні, сюди можна віднести й виведені з сільськогосподарського обігу родючі колись українські землі, і покинуті міста та села, і величезні кошти, витрачені на спорудження "Саркофага" і багато чого іншого. Але найбільшого удару аварія завдала по здоров'ю українців, що не можна оцінити в грошовому еквіваленті, це стосується не тільки наших сучасників, але й багатьох (може й багатьох десятків) поколінь.